

Ann Cleeves

VERA STANHOPE TUTKII

VARISLOUKKU

Suomentanut Annukka Kolehmainen

Karisto
Hämeenlinna

Englanninkielinen alkuteos *The Crow Trap*

Copyright © Ann Cleeves 1999

Suomenkielinen laitos © Karisto/Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-46883-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Esinäytös

Baikien mökkiä on turha etsiä kartasta, sillä torppaa ei ole merkitty siihen, vaikka Black Law'n maatila sentään mainitaan. Karttaan numero 80 – POHJOIS-PENNIINIT, KIMMERSTON JA LÄHIALUEET – se on merkitty aukioksi ja nimetty pienellä tekstillä. Sitä on vaikea huomata, sillä se miltei kätkeytyy kartan taitokseen. Maatilalle johtava hiekkatie näkyy kartalla pisteviivana, jolla merkitään yleiset kävelypolut. Tila ympäröi kolmelta sivulta vaaleanvihreä neliö. Jokaisen päälle on tietokoneella piirretty pikkuruinen joulukuusi metsän merkiksi. Neljäs sivu on tyhjä, lukuun ottamatta ruskeita korkeuskäyriä, jotka jatkuvat puroille asti. Puro virtaa tässä leveänä, mistä kertoo kaksi tummansinistä viivaa, joiden välissä on vaaleampaa sinistä. Viivat kiemurtelevat kuin lapsen piirroksessa. Puron nimi on Skirl. Sen vieressä kohoavien jyrkkien kallioiden kohdalla korkeuskäyrät ovat hyvin lähekkäin. Huipulla on symbolit, jotka muistuttavat pieniä pilviä. Jyrkänteiden nimet ovat Fairburn, Black Law ja Hope. Puron ja Hopen välissä on vielä yksi, ruskealla kirjoitettu merkintä. Koruton teksti ilmoittaa: LYIJYKAIVOS (KÄYTTÄMÄTÖN).

Bella katseli Fairburnin kalliota makuuhuoneestaan Black Law'n maatilalta. Huipulla oli edelleen lunta. Hän näki metsän tummat varjot ja harmaat kivirakennukset pihan perällä. Bella kääntyi kohti pukeutumispöytää. Vakaalla kädellä hän punasi huulensa, hieroi niitä yhteen ja painoi ne sitten paperinenäliinaan. Peilin kautta hän näki vuoteessa makaa-

van Dougien. Heidän katseensa kohtasivat. Dougien luomi värähti, ja Bella halusi uskoa, että tämä yritti iskeä hänelle silmää sanoakseen: näytätpä sinä tänään nätiltä, likka. Aivoinfarktin jälkeen oli lupailtu, että Dougien puhekyky voisi hyvinkin palautua, mutta niin ei ollut koskaan käynyt.

”Pistäydyn vain Baikiessa”, Bella sanoi. ”Jos Rachael on jo tullut, saatan viivähtää jonkin aikaa. Pärjääthän sinä, kulta?”

Dougie nyökkäsi, hymyili vinosti ja taputti Bellan käsi-vartta toimivalla kädellään.

”Jätätkö telkkarin päälle?”

Dougie nyökkäsi jälleen. Bella kumartui suutelemaan häntä. ”Hei sitten”, hän sanoi.

Keittiössä hän vaihtoi kumpparit jalkaan ja pani mustat kiiltonahkakenkensä kassiin. Ulkona itätuuli kieputti olkitukkoja pitkin pihaa ja sai hänen henkensä salpautumaan.

OSA 1

Rachael

Luku 1

Rachael kääntyi soratielle mutta iski saman tien jarrut pohjaan. Hän oli ollut vähällä törmätä uuteen metalliporttiin, joka tukki tien. Joku Holme Parkin vuokraviljelijöistä yritti selvästi tehdä vaikutuksen tulijoihin. Uuhi, jolla oli vanutunut turkki ja rapainen takamus, kyhnytti turpaansa vasten Rachaelia, kun hän nousi autosta avatakseen portin. Uuhi oli paksu. Täällä karitsoitiin vasta huhtikuun lopussa. Jääkylmä terässalpa kangisti hänen sormensa.

Tie oli yllättävän surkeassa kunnossa, ja routa oli painanut sen kuopille. Avoimen viljelysmaan olisi pitänyt jo hämmöttää puiden lomasta ja kahlaamonkin näkyä. Sen sijaan Rachael körötteli hiekkatiellä, joka oli melko tasainen mutta hyvin kapea. Tien kummallakin puolen kasvavat havupuut peittivät illan kajon. Hän jatkoi ajamista toivoen, että löytäisi kääntöpaikan, mutta tie haarautuikin kävelypoluksi ja puut alkoivat hipoa toisiaan hänen päänsä yllä.

Rachaelin oli peruutettava takaisin tienhaaraan. Oksat raapivat auton maalipintaa kuin liitu vastapyyhittyä taulua. Auton takapuskuri osui aluskasvillisuuden kätkemään kivenkkaan. Rachael survaisi vaihteen ykköselle, nytkähti eteenpäin ja peruutti sitten uudelleen. Kun hän viimein pääsi päätielle, oli jo melkein pimeää ja hän tärisi.

Kahlaamolla hän pysähtyi ja nousi autosta kokeillakseen veden syvyyttä. Viisi vuotta aiemmin eräs opiskelija oli hukunut palatessaan Baikieen publi-illan jälkeen, kun äkillinen, voimakas hyökky oli kaatanut hänen autonsa. Kun valot heijastuivat vedestä, sen syvyyttä oli mahdotonta arvioida. Nyt kevät oli kuitenkin ollut kuiva, joten Rachael päätti ottaa riskin. Vesi höyrysi ja sihisi osuessaan kuumaan moottoriin, mutta ylitys sujui kohtalaisen helposti.

Tien tukkeena oli uusi, tällä kertaa puinen portti. Rachael tiesi, että portissa oli kyltti, vaikka sen teksti peittyi hämärään: *Vain Black Law'n ja Baikien mökin vieraille*. Hän jätti moottorin käyntiin avatessaan portin. Auto nökötti rinteessä, ja sen valot lankesivat vinosti puuttomaan mäkimaastoon. Rachael oli varmaankin erottanut liikettä, koska nosti katseensa ja huomasi auton valokeilassa varjon: kulkijan, jolla oli ulkoiluvaatteet, Goretex-takki ja päässään huppu. Valo heijastui jostakin, kenties miehen kiikareista tai kamerasta. Rachaelista hahmo oli ilman muuta mies, vaikka näin kaukaa yksityiskohtia oli vaikea erottaa. Mies kääntyi ja katosi hämyyn.

Rachaelin valtasi epämiellyttävä tunne, että häntä oli tarkkailtu jo hyvän aikaa. Viimeisellä, vajaan kilometrin mittaisella taipaleella hän pohti, kuka olisi kyllin typerä hortoillakseen hämärässä kukkuloilla.

Rachael päätti ohittaa maatilaa. Odottamattomat vieraat saivat Dougien aina pois tolaltaan. Bella kuulisi auton äänen ja kävisi mökillä Dougien nukahdettua, jos pystyisi. Tilan keittiössä paloivat valot, mutta verhot oli vedetty ikkunoihin. Koirat haukkuivat äänekkäästi ja säntäsivät ladosta pihalle. Ääni tuntui kaikuvaan kukkuloilla, ja Rachael ajatteli: hyvä. Missä Bella sitten olikin, hän kuulisi haukun. Sitten hän huomasi yläkerran valot ja ajatteli, että Bella varmaankin laittoi parhaillaan Dougieta nukkumaan.

Rachael ajoi halki siistin, haravoidun pihan. Baikien mökki oli tien päässä tuulensuojaksi istutettujen puiden keskellä, ja sieltä näki laaksoon.

Avain oli samassa paikassa kuin aina ennenkin: koristeellisen savupiipunsuojuksen alla takaoven vieressä. Sisällä Rachael alkoi tunnustella valokatkaisijaa. Tuoksui kostealta, mutta mökissä oli taatusti puhdasta. Rachael oli käynyt kuraamassa paikat marraskuussa viimeisen opiskelijan lähdettyä. Bella oli tullut kyläilemään parin kotiviinipullon kera, ja

juhlat olivat venähtäneet. He olivat jatkaneet iltaa maatilalla ja juoneet Dougien viskiä. Rachael oli nukkunut vierashuoneessa – Nevillen huoneessa, kuten Bella sitä kutsui, vaikka sikäli kuin Rachael ymmärsi, Neville oli muuttanut pois jo ajat sitten – ja herännyt elämänsä pahimpaan krapulaan. Se oli ainoa kerta, kun hän oli yöpynyt Black Law’ssa.

Rachael kävi kääntämässä kaasun päälle ja siirtyi sitten keittiöön pannakseen kahviveden kiehumaan. Kyökki oli pikuruinen – jälkikäteen rakennettu ja niin kapea, että hänen kätensä ylsivät koskettamaan kumpaakin seinää. Hän kytki ruosteisen jääkaapin päälle, sulki oven ja huokaisi helpotuksesta, kun kaappi hurautti käyntiin. Kaasuliekki lepatti, mutta pannu ei ollut vielä edes lämmin. Odottaessaan veden kiehumista Rachael meni olohuoneeseen ja sulki kaikki verhot tukkiakseen vedon. Verhot olivat olleet harmaata samettia, mutta aurinko oli haalistanut ne raidallisiksi ja kangas oli kulunut sileäksi. Huoneessa oli sohva, jonka intialaisen päiväpeitteen Rachael oli tuonut edellisenä vuonna kotoaan, pari tahraista nojatuolia, jotka nekin olisivat tarvinneet peitetä, homeen läikittämiä kirjoja ja nurkassa lasivetriini, jossa komeili täytetty kettu. Kaikki oli niin tuttua, että Rachael ei jaksanut pahemmin katsella ympärilleen. Nyt hän halusi vain saada itsensä lämpimäksi. Sisälläkin oli niin kylmä, että hänen hengityksensä höyrysi.

Pesässä oli valmiina paperia ja sytykkeitä, mutta tulisijan viereisessä korissa ei ollut halkoja. Takanreunuksella oli tulitikkuja, vaikkakin kosteita. Raapaistuaan turhaan tikun toisensa jälkeen Rachael kiersi sanomalehden rullalle ja sytytti sen keittiön kaasuliekistä. Hän ruokki tulta ja muisteli viimekertaisia sytytyskikkojaan. Vesipannu vingahti, ja Rachael lusikoi mukiin pikakahvia hätävarapurkista, jonka oli tuonut mukanaan. Hän hörppi juomaa, kyyristeli tulen ääressä ja hoiti liekkiä, kunnes oli varma, ettei valkea enää sammuisi.

Hän purki auton ja pani sitten vesikattilan liedelle. Hän nauttisi illalliseksi pastaa ja lasillisen viiniä pullosta, jonka aikoi myöhemmin tyhjentää yhdessä Bellan kanssa. Hän otti korin hakeakseen halkoja. Ne oli pinottu korkean, kolmiseinäisen katoksen perälle, jossa säilytettiin myös ruostuvaa traktoria ja päällekkäin pinottuja olkipaaleja. Maatilan valot eivät yltäneet tänne saakka, joten Rachaelilla oli taskulamppu. Ulkona oli kirkasta ja hyytävän kylmää. Avaralla taivaalla tuikkivat tähdet, joita katulamppujen loiste ei himmentänyt. Ne näyttivät kirkaammilta kuin kotona.

Bella oli järjestänyt itsemurhansa yhtä kyvykkäästi kuin kaiken muunkin. Hän killui Rachaelin taskulampun valokeilassa, roikkui silmukasta, jonka oli solminut vahvasta nainlonkøydestä. Hän näytti kalpealta. Tilaisuuden kunniaksi hän oli punannut huulensa ja pukeutunut silkkitoppiin, jonka Rachael oli hankkinut hänelle kiitokseksi edellisestä kaudesta. Hänen mustat, kiiltävät kenkensä heijastivat lampun valoa. Hän oli raahannut kaksi olkipaalia seinän vierestä keskelle lattiaa ja kavunnut niille sitoakseen köyden kattopalkkiin. Sitten, sopivalla hetkellä, hän oli potkaissut toisen paaleista pois.

Tietenkin Bella oli jättänyt viestin. Hän ajatteli aina kaikkea. Viesti oli osoitettu Rachaelille, ja siinä pyydettiin anteeksi, että juuri hänen oli oltava se, joka löytäisi ruumiin: *En voinut tehdä sitä Dougielle, ja tiesin, että sinä kyllä kestäisit.* Seuraavaksi muistutettiin, että maatilan keittiön puoleinen ovi olisi auki, joten Rachael pääsisi puhelimeen häiritsemättä ketään – siis Dougieta, kuinkas muuten. Bella ei kuitenkaan selittänyt itsemurhansa syytä. Hän tyytyi kirjoittamaan, ettei enää jaksanut. Hän oli jättänyt halkokorin tyhjäksi varmistaakseen, että Rachael löytäisi hänet tuloiltanaan. Rachael oli aina pitänyt Bellaa älykkäänä.

Nähdessään Bellan killuvan katosta tunnistettavana silkkitopissaan, hiukset siististi permanentilla ja punaa huulissa

mutta kuitenkin tyystin vieraana, sillä eläessään Bella ei ollut koskaan pysynyt paikoillaan, Rachael tunsi raivoa. Hän oli suunniltaan vihasta. Hänen olisi tehnyt mieli takoa ruumista nyrkeillään, pamauttaa sitä suoraan vatsaan. Kavuta olkipaalille ja läimäyttää valkeita, elottomia kasvoja. Sillä Bella oli ollut hänen ystävänsä. Mikä oikeus hänellä oli tehdä näin kertomatta Rachaelille? Rachael oli kuvitellut, että he istuisivat yhdessä Baikien mökissä, jakaisivat viinipullon ja roppakaupalla juoruja.

Kaikesta huolimatta hän ei lyönyt ruumista. Sen sijaan hän kääntyi ja takoi olkipaalia nyrkeillään, kunnes hänen rystysensä olivat hiertyneet verille.

Myöhemmin Rachael tajusi viettäneensä traktorivajassa hyvän tovin. Hänen palatessaan mökkiin vesi kiehui kattilassa, vaikka oli kestänyt puoli tuntia, ennen kuin surkea kaasul liekki oli lämmittänyt teepannun edes haaleaksi.

Luku 2

Pian sodan jälkeen Constance Baikie osti mökin maatilan omistajilta, ja se opittiin tuntemaan Baikien mökkinä. Constance oli luonnonystävä, kuvittaja ja ikuinen vanhapiika. Ensimmäisinä mökkivuosinaan hän oli kulkenut kukkuloilla etsimässä innoitusta, mutta pian huomattava ylipaino oli alkanut rajoittaa hänen liikkumistaan. Siispä hän linnoittautui nojatuoliinsa ja piirsi vain niitä lintuja, kasveja ja hyönteisiä, jotka näki omasta ikkunastaan. Se oli hänen tuotteliainta aikaansa. Baikien kirjojen alkuperäiskuvituksista maksettiin yllättävän suuria summia. Lontoolainen galleria otti hänet listoilleen ja järjesti joka vuosi näyttelyn. Kaikki ihmettelivät, mihin Constance käytti rahansa, sillä hän eli hyvin vaatimattomasti. Ajankulukseen hän laati oppineiston lehtiin hauskoja mutta sarkastisia kirjoja, joissa irvailtiin hänen kollegojensa tutkimuksille.

Dougie, joka silloin oli vielä terve ja aktiivinen, kävi Constancen puolesta kaupassa Kimmerstonissa kerran viikossa ja toi ostokset tälle Land Roverillaan. Constance ei koskaan tarjonnut maksua Dougien palveluksista, mutta joka joulutämä sai häneltä lahjaksi luonnoksen maatilasta tai sitä ympäröivistä kukkuloista. Myöhemmin Bella löysi piirrospinon Dougien kirjoituspöydän laatikosta ja toimitti kuvat kehystettäväksi. Constance ei ollut yksinäinen. Hän vastaanotti armollisesti vieraita mutta odotti vastineeksi tuliaisista - kermakakkuja, pikkuleipiä ja viskipulloja.

Vuonna 1980 Constance Baikie kuoli yllättäen. Kun Dougie eräänä aamuna tuli tuomaan maitoa, hän löysi Constancen istumasta ikkunan äärestä. Tämä oli ollut siinä koko yön. Hän oli testamentannut mökkinsä uudelle, voittoa

tavoittelemattomalle säätiölle, joka edistäisi ympäristökasvatusta ja luonnontutkimusta. Ehtona oli, etteivät säätiön toimet hyödyttäisi alle kahdeksantoistavuotiaita. Constance ei ollut koskaan pitänyt lapsista. Opiskelijat käyttivät Baikien mökkiä tukikohtana kenttämatkoillaan. Rachael oli viettänyt edellisen kevään siellä saattaakseen luonnontieteiden maisterin tutkintonsa loppuun. Kun säätiöön oli tarvittu uutta verta, hänet oli valittu mukaan hallitukseen.

Mökki oli suunnilleen siinä kunnossa, johon Constance oli sen jättänytkin. Kaikki hänen huonekalunsa olivat edelleen paikoillaan. Vilkaalla mielikuvituksella varustetut opiskelijat kuvittelivat näkevänsä hänen haamunsa myöhään öisin.

”Ette muuten nähneet, jos aave liikkui”, lohkaisi muuan lehtori, joka oli tuntenut Constancen. ”Connie ei liikkunut. Jos oikein muistan, hän ei hievahtanutkaan. Ei ainakaan niin kauan kuin minä hänet tunsin.”

Rachael ei uskonut aaveisiin.

Niin hän sanoi Annelle ja Gracelle seuraavana päivänä, kun he touhottivat hänen ympärillään. Rachael oli aikonut ryhtyä välittömästi määrittämään tutkimusaluetta, mutta muut pakottivat hänet kertaamaan kaiken. Hän toimi ensimmäistä kesää ryhmänvetäjänä, ja tavallaan viivytyksensä ärsytti häntä. Muut kai kuvittelivat, että häntä hermostutti. He olivat saapuneet mökkiin tekemään tutkimusta eivätkä suinkaan rupattelemaan, mutta kun Anne ja Grace ilmaantuivat kynnykselle valmiina hommiin, Rachaelin oli kerrottava, mitä Bellalle oli tapahtunut.

Anne asui lähikylässä, ja hän ja Rachael olivat tuttuja työkuvioista. Hän oli vanhempi kuin Rachael, hyvin itsevarma, ja Rachael mielti, olisiko hänen vaikea noudattaa muiden antamia ohjeita. Gracella oli loistavat suositukset, mutta hän ja Rachael eivät olleet koskaan tavanneet. Rachael ei ollut saanut valita hankkeen eläintieteilijää, mikä kaiheresi häntä

edelleen. Grace oli laiha ja kalpea, ja tieto itsemurhasta näytti vievän lopunkin värin hänen kasvoiltaan. Rachaelista Grace ylireagoi. Eihän tämä ollut edes tuntenut Bellaa.

Anne sen sijaan halusi kuulla kaiken pienintäkin yksityiskohtaa myöten.

”Kuinka kamalaa!” hän päivitteli, kun Rachael oli kertonut ruumiin löytämisestä. ”Mitä sinä sitten teit?”

”Palasin Black Law’hon soittamaan.” Rachael oli hiipinyt hiljaa sisään ja yrittänyt olla säikäyttämättä Dougieta, vaikka olikin tajunnut, että tämä olisi vain luullut Bellan liikuskelevan huoneissa. Yläkerrasta kantautuvat äänet olivat hermostuttaneet Rachaelia, ja hän oli jo melkein uskonut kuvitelleensa kaiken. Hän oli hiipinyt portaat ylös miettien: herraisä, kuinka typerältä näytänkään, jos Bella ilmaantuu jostakin ja yllättää minut. Silloin ylhäältä oli kajahtanut kovaääninen musiikki, ja Rachael oli tajunnut metelin olevan peräisin Dougien televisiosta.

”En varmaan tietäisi, kenelle soittaisin, jos joku tekisi itsemurhan.” Anne kuulosti myötätuntoiselta mutta samalla hitusen huvittuneelta, mikä ärsytti Rachaelia. Jessus, hän ajatteli, joko me nyt alamme käydä toistemme hermoille?

”Soitin hätänumeroon. Kun en muutakaan keksinyt. Päivystäjä yhdisti minut poliisille, joka kutsui tänne lääkärin. Olisi pitänyt tajuta, että Dougiekin tarvitsisi lääkäriä.”

Lääkärin nimi oli Wilson. Rachael oli pelännyt, että mies ei löytäisi perille, mutta tämä oli aiemminkin käynyt Dougien luona ja alue oli hänelle tuttu. Hänellä oli Range Rover, vaeluskengät ja ratsastushousut, ja hän näytti eläinlääkäriltä.

”Hän totesi, että Bella oli ollut kuolleena ainakin kaksi tuntia”, Rachael selitti, ”ja sitten paikalle tuli joku konstaapeli. He soittivat myös hautausurakoitsijalle Kimmerstoniin.”

Rachael oli tarjoutunut ajamaan urakoitsijaa vastaan ja opastamaan tämän risteyksestä mökille. Herra Drummond oli ollut oikein herttainen, vaikka ajomatka oli työläs ja kel-

lo vaikka mitä. Hänellä oli pyöreät kerubinkasvot ja silmälasit, ja hän totesi, että itsemurha oli aina valtava järkytys. Sitteen lääkärin oli pitänyt soittaa ambulanssi paikalle. Dougie ei voinut jäädä Black Law'hon, kun kukaan ei enää huolehtinut hänestä. Ehkä lääkäri odotti Rachaelin ilmoittautuvan vapaaehtoiseksi, mutta tämä ei olisi kestänyt Dougien hoitamista, ei päivääkään. Hänestä olisi ollut miltei mukavampaa, jos Dougie olisi lähtenyt samalla kyydillä hautausurakoitsija Drummondin ja Bellan kanssa, mutta eihän sellaista voinut ehdottaa.

"Miten Dougie Furness otti uutisen?" Anne uteli. "Pitkö sinun kertoa hänelle?"

Rachael ajatteli Annen nauttivan näytelmästä. Tässä oli aina ollut vähän draamakuningattaren vikaa.

"Tietysti", Rachael sanoi. Niin Bella oli halunnut.

"Ymmärsikö hän?"

"Todellakin."

"Miten hän otti sen?"

"Hän itki."

"Kerroitko, että Bella oli tappanut itsensä?"

"En. Sanoin vain, että hän on kuollut."

Rachael ja lääkäri olivat seisoneet maatilana vasta haravoitulla pihalla ja katselleet, kun Dougieta oli nostettu paarelle. Lääkäri oli tärisssyt, vaikka Rachael oli jo lakannut tunteesta kylmää.

"Hänellä taisi olla kovat paineet", Wilson oli sanonut. "Kun hän eli täällä, syrjässä kaikesta. Pyöritti maatilaa ja huolehti herra Furnessista. Joutui opettelemaan kaiken alusta asti. Ehkä hänellä vain napsahti."

"Ei", Rachael tokaisi tiukasti. "Ei todellakaan. Siitä ei voinut olla kysymys. Bella rakasti Black Law'ta. Hän viihtyi täällä loistavasti."

Mies katsoi Rachaelia säälivästi, kai ajatellen, että tämä ei pystynyt kohtaamaan todellisuutta. Ensimmäistä kertaa

Rachael mietti, mitä Bella oli tarkoittanut kirjoittaessaan, että ei enää kestänyt.

Kun ambulanssin, lääkärin ja hautausurakoitsijan muodostama saattue oli ajanut tiehensä, Rachael jäi kaksin nuoren poliisin kanssa. Mies katseli surumielisen, lähestulkoon hylätyn näköisenä pimeyteen katoavia perävaloja ja töksäytti sitten:

"Onkohan talossa viinaa?" Mies halusi selvästi siirtyä sisään, mutta hän ei ilmaissut sitä järin ammattimaisesti, vaikka lisäikin vielä: "Saatat olla paukun tarpeessa."

Rachael löysi olohuoneen kaapista viskipullon. He asettuivat keittiöön, koska siellä oli lämpimintä. Mies kaatoi itselleen paukun odottamatta, että hänelle sellaista tarjottaisiin, ja ojensi sitten pullon Rachaelille.

"Mitä oikein teet täällä syrjäseuduilla?"

"Töitä."

"Furnesseilleko?"

"En, vaan ympäristöasioihin erikoistuneelle konsultti-toimistolle. Peter Kemp Associatesille. Teemme ympäristövaikutusten arviointeja. Saamme käyttää tukikohtana mökkiä, joka sijaitsee tien päässä."

Poliisi katsoi häntä ilmeettömästi.

"Oletko kuullut, että kansallispuistoon kaavaillaan louhosta?"

"Joo", mies vastasi epävarmasti. Hän kuulosti pojalta, joka yrittää leikkiä fiksumpaa kuin onkaan, joten Rachael selosti jutun alusta loppuun. Hän kertoi louhoksesta, kaavoitussuunnitelmista ja lain edellyttämästä tutkimuksesta, jolla voitaisiin selvittää louhoksesta mahdollisesti aiheutuvat vahingot.

"Meidät palkattiin laatimaan selvitys ja arviointiraportti."

"Majailenko täällä kaukana aivan yksin?"

"Vain tämän yön. Kollegani saapuvat huomenna." Rachael katsoi ikkunasta ja näki, että taivas oli alkanut vaaleta. "Tänään."

"Siis Peter Kemp."

"Ei. Peter on likimain luopunut kenttätutkimuksesta. Anne Preece tutkii alueen kasvillisuutta. Grace Fulwell on nisäkäsekspertti."

"Kolme likkaa?"

"Kolme naista."

"Niin, *aye*." Mies vaikenä. "Te siis kuljette noilla kallioilla. Laskemassa juttuja?"

"Sinne päin. Noudatamme yleisesti hyväksytyjä menetelmiä."

"Eikö se ole vaarallista?"

"Ai naisilleko?"

"No, kenelle tahansa."

"Jätämme muille tiedot reitistämme ja siitä, milloin aiomme palata. Jos ilmenee ongelmia, toiset voivat järjestää etsinnät."

"En haluaisi kulkea tuolla ypöyksin ilman radiopuhelinta." Mies värähti kuin häntä olisi äkkiä paleltanut. "Tai oikeastaan muutenkaan."

Rachael huomasi konstaapelin pitkittävän keskustelua, jotta tämän ei tarvitsisi lähteä yksin paluumatkalle pimeässä.

"Et taida olla mikään maalaispoika", Rachael huomautti.

"Näkyykö se päälle päin?" Mies virnisti. "En niin. Paljasjal-kainen newcastlelainen. Mutta Sal-vaimoni tuumi, että tenavat kannattaisi kasvattaa maalla, joten hain siirtoa. Elämäni paras päätös."

Täällä, kaukana kaikesta, mies tosin vaikutti vähemmän varmalta. Rachael oli arvannut hänen olevan naimisissa. Sen huomasi muustakin kuin sormuksesta. Mies näytti hemmotellulta – siltä, että hänestä pidettiin hyvää huolta.

"Eikö sinun pitäisi palata heidän luokseen?" Rachael kysyi. "He ihmettelevät, missä olet."

"Ei, Sal vei tenavat mummilaan. He ovat siellä koko viikonlopun."

Rachael kadehti tuntematonta Salia. Oli niin selvää, että konstaapeli ikävöi tätä. Eikä vain silitettyjä paitoja ja sään-

nöllisiä aterioita. Hänestä tuntui ikävältä mennä yksin nukkumaan, palata töistä kotiin, jossa ei ollut ketään, kenen kanssa rupertella.

”Voisitko vastata muutamaan kysymykseen rouva Furnessista? Saman tien. Olet taatusti järkyttynyt, mutta tarvitsen lausunnon mahdollisimman pian.”

”Toki”, Rachael lupasi. ”Mieluiten hoitaisin tämän heti pois alta ja nukkuisin sitten vähän ennen kuin muut saapuvat. Mitä haluaisit tietää?”

”Kaiken mahdollisen.”

Mahtaisitko sanoa noin, jos vaimosi olisi kotona, Rachael mietti. Silti hän kertoi kaiken, koska halusi puhua Bellasta ja heidän ystävyystään. Hän kertoi, että kaikki oli käynyt kuin sadussa. Bella oli saapunut Black Law’n maatilalle huolehtimaan Dougien äidistä ja rakastunutkin koko pakettiin, Dougien lisäksi tilaan ja kukkuloihin. He olivat menneet naimisiin ja eläneet onnellisina elämänsä loppuun asti, jopa Dougien halvauksen jälkeenkin.

”Miksi hän sitten tappoi itsensä?”

Rachael oli pohtinut, kuinka tarkasti konstaapeli kuunteli häntä. Sama kysymys oli kummitellut koko illan hänenkin mielensä perukoilla. ”En tiedä.”

”Viesti kuitenkin oli hänen kirjoittamansa?”

”Voi, oli kyllä. Sen tiesi muustakin kuin käsialasta. Siitä, miten sanat oli pantu peräkkäin. Kuin Bella olisi lausunut ne ääneen.”

”Milloin te tapasitte viimeksi?”

”Marraskuussa.”

”No, siinäpä se. Neljässä kuukaudessa voi tapahtua mitä vain.”

”Niin kai sitten.” Silti Rachael oli kuvitellut, ettei Bella koskaan muuttuisi. Bella puolestaan oli ilman muuta ymmärtänyt, ettei Rachael voisi jättää asiaa tähän. Hän oli tajunnut, että Rachaelilla olisi kysymyksiä – että tämä ei saisi rauhaa,

ennen kuin tietäisi, mitä piili kaiken takana. Miksi Bella ei siis ollut jättänyt hänelle enempää johtolankoja?

”En haluaisi jättää sinua yksin. Voisitko mennä jonkun luokse yöksi?”

Jotta sinä saisit seuraa ajomatkalle, Rachael ajatteli.

”Odotan, kunnes muut tulevat, ja sitten menen ehkä äidin luo Kimberstoniin.”

Se oli hätävalhe, jonka turvin Rachael pyrki eroon kons-
taapelista – uskotteli tälle, että hänelläkin oli perhe. Joku, joka huolehti hänestä. Vähitellen suunnitelma kuitenkin kypsyi, ja hän ajatteli, että voisi jopa käydä pikaisesti terveh-
timässä äitiään. Auttaisi Annea ja Gracea asettumaan ja läh-
tisi sitten Edien luo. Ei tosin hakemaan lohtua. Edie ei ollut sellainen äiti.

Luku 3

Rachael ei mennyt avaimella pääovesta vaan laskeutui portaat keittiön ovelle ja naputti ikkunaan. Hän ei halunnut tupsahtaa sisään äkkiarvaamatta kuin aave tai murtovaras, kun Edie ei odottanut häntä takaisin.

Edien sijaan oven avasikin keski-ikäinen nainen, jolla oli hiilenmustiksi värjätyt hiukset ja Kleopatra-tyylinen viiva-suora otsatukka. Hänellä oli paksut, kultaiset korvakorut ja neulottu, lähes nilkkapituinen kotelomekko. Se oli yhtä tulinpunainen kuin hänen huulensakin. Naisen vieressä seisoipitkästyneen näköinen tyttö, jolla oli farkut ja murjottavat kasvot. Rachael tunsi yhteenkuuluvuuden vihlaisun. Keittiöstä tulvahti tupakan lemu. Oli hyvin kuuma. Kaksikko oli kai kutsuttu varhaiselle illalliselle, koska pöydässä oli vielä tyyppillisen Edie-aterian jäänteet. Toscanan-lomalta hankitut pastakulhot, muutama ranskanleipäviipale ja tyhjä pullo erittäin halpaa romanialaista punaviiniä. Edie oli juuri keittämässä kahvia siniseen peltikannuun. Hän kohotti nopeasti katseensa. Keittiön ikkunaan koputettiin usein.

"Kultaseni", hän tervehti. "Tule sisään. Ja sulje ovi perässäsi. Ulkona on kauhea tuuli."

Rachael sulki oven tulematta kuitenkaan peremmälle. "Meidän pitää puhua."

"Kahvia?" Edie käännähti hajamielisesti. Hänellä oli edelleen pannu kourassa.

"Äiti!" Se oli ainoa keino kiinnittää Edien huomio. Rachaelilla ei todellakaan ollut tapana kutsua Edietä äidiksi.

Edie katsoi Rachaelia ja kurtisti otsaansa. "Nyt hetikö?"

"Kyllä. Itse asiassa kyllä."

Kyvyykkäästi, kohteliaasti ja ällistyttävän nopeasti Edie

passitti Kleopatran tyttärineen tiehensä. Kahvit jäivät juomatta.

”Kamalan ikävää, että teidän piti jo lähteä”, Rachael kuuli Edien pahoittelevan ulko-ovella, ikään kuin vieraat olisivat oma-aloitteisesti poistuneet ennen aikojaan.

Kun Edie palasi, Rachael oli löytänyt uuden viinipullon ja ryhtynyt avaamaan sitä. ”Kunpa et antaisi vieraiden polttaa sisällä.”

”Niin, kulta pieni, mutta hän oli epätoivoinen. Hänen miehensä oli juuri karannut erään opiskelijansa kanssa.”

”Ja te puitte asiaa täällä. Hänen tyttärensä kuullen.”

”Emme puhuneet suoraan.” Edie etsi oikeaa sanaa: ”Keskustelimme verhotusti. Mies on entinen työkaverini collegesta. Minä palkkasin hänet. Tuntuu, että olen tavallaan vastuussa.”

”Kuinkas muutenkaan”, Rachael murjaisi, niin että Edie varmasti huomasi hänen piikittelynsä.

Edie asettui Rachaelia vastapäätä maalaamattoman mäntypöydän ääreen ja otti tyynesti vastaan tämän tarjoaman viinilasillisen. Hän oli juuri eläköitynyt mutta piti edelleen hyvää huolta itsestään. Huolimatta radikaaleista mielipiteistään, joita Rachael oli lapsena hävennyt silmät päästään, Edie oli aina piitannut siitä, miltä asiat näyttivät. Hänellä oli taidokkaasti leikattu lyhyt hiusmalli ja kuulas iho. Hän pukeutui ikääntyvän hipin tavoin nilkkapituisiin hameisiin ja etnisiin toppajakkuihin. Rachael mietti, oliko Ediellä juuri nyt rakastajaa. Hänen nuoruudessaan oli jatkuvasti ollut joku, mutta hienovaraisuus oli aina ollut Edielle miltei pakkomielle. Miehiä ei ollut koskaan kutsuttu hänen ahtaaseen, sekasortoiseen keittiöönsä. Heille oli tehty harvinaisen selväksi, että koti oli Edien yksityisaluetta.

Edie kohotti katseensa ja tuijotti Rachaelia lasinsa reunan yli.

”Toivottavasti”, hän aloitti hitaasti, ”et tullut kaivelemaan vanhoja.”

Hän tarkoitti Rachaelin isää.

"En tullut."

"Kerro sitten, millaista apua kaipaisit", Edie kehotti hyvin lempeästi.

Rachael särpi vaitonaisena viiniään.

"Poikaystävahuoliako?"

"Älä viitsi. En ole enää neljäntoista. Ja luuletko muka, että kertoisin niistä sinulle?"

"Itse asiassa kyllä. Niin ainakin toivon." Edie kuulosti pahastuneelta, mikä sai Rachaelin tuntemaan itsensä töykeäksi ja typerän lapselliseksi.

"Bella on kuollut", Rachael pamautti. "Eilen illalla. Hän hirttäytyi. Minä löysin hänet."

"Mikset heti tullut kotiin? Tai soittanut? Olisin tullut hakemaan sinut."

"Luulin, että kestan sen."

"En minä sitä epäilekään. Taatusti kestätkin."

Rachael ei kyennyt heti vastaamaan.

"Ei", hän sanoi lopulta. "En yksin. En tällä kertaa."

"Ah." Edie kulautti lasinsa tyhjäksi. Viini oli tahrannut hänen huulensa ja leveät etuhampaansa, jotka Rachaelkin oli perinyt. "Tiedätkö, olin aina kateellinen Bellalle. Vähän. Toki olen silti pahoillani. Totta kai. Minua vain harmitti, kun olitte niin läheiset."

"Mutta ettehan te kaksi edes tavanneet."

"Se vain pahensi asioita. Minä kuvittelin... kun kuulin, miten puhuit hänestä. Minä luulin..."

"Luulitko, että olisin mieluummin ottanut hänet äidikseni?"

"Siihen suuntaan."

"En olisi", Rachael vastasi. "Mutta olimme ystäviä. Läheisiä, tosiystäviä."

"Jos haluat puhua hänestä, voin kuunnella vaikka koko yön."

"Herra paratkoon, ei sentään." Oli tyypillistä, että Edie ja tämän ystävät kuvittelivat kaiken ratkeavan puhumalla. Rachaelin lapsuuskodissa oli puhuttu aamusta iltaan. Toisinaan hän oli pelännyt hukkuvansa sanojen mereen. Ehkä siksi hän pitikin eniten numeroista, asioiden laskemisesta. Luvut olivat täsmällisiä: niissä ei ollut tulkinnanvaraa.

"Mitä sitten?"

"Minun täytyy selvittää, miksi hän teki sen."

"Onko siis varmaa, että hän teki sen tahallaan? Ettei se vain ollut onnettomuus? Tai jopa murha?"

Rachael pudisti päätään. "Poliisi kävi. Ja Bella jätti viestin. Se oli hänen käsialaansa. Selitin konstaapelille, että kirje kuulostikin aivan Bellan kirjoittamalta. Tajuatko, mitä tarkoitan?"

Edie nyökkäsi.

Totta kai tajuat, Rachael ajatteli, sinähän olet sanojen ammattilainen.

"Hän tiesi, että tulisin sinä iltana. Jos hänellä oli ongelmia, hänen olisi pitänyt puhua minulle. Ehkä hän kuvitteli, etten kuitenkaan auttaisi."

"Ei, ei hän niin voinut ajatella."

"Olisi pitänyt pitää yhteyttä talvellakin. Silloin olisin tiennyt. Käsitätkö, etten edes soittanut hänelle?"

"Soittiko hän sinulle?"

"Ei."

"Tiedäthän sinä, etkö tiedäkin, että jälkeenjääneet tuntevat usein syyllisyyttä?"

"Edie!"

Edie oli opettanut englantia ja draamaa lukiossa mutta toiminut myös koulukuraattorina. Pätevöitynyt alalle. Hänen mekaanisesti suoltamansa syväanalyysit ärsyttivät Rachaelia suunnattomasti.

"Tiedän", Edie vastasi häkeltymättä. "Psykologista löpinää. Mutta voi siinä piillä myös totuuden siemen."

"Ihan totta. En nyt kaipaa tuollaista."

”Kerro sitten, mitä kaipaat.”

”Käytännön apua. Minun on saatava selville, mikä ajoi Bellan itsemurhaan. Eikä se onnistu, kun olen Baikiessa. Sitä paitsi siinä sinä olet hyvä. Osaat puhua. Kuunnella. Jopa juoruilla. Joku varmasti tietää, miksi Bella oli niin ahdistunut, että hänen piti tappaa itsensä.”

”Haluaisiko hän, että urkit menneitä? Tuntuu kuin... loukkaisit hänen yksityisyyttään.”

”Hän halusi, että löytäisin hänet. Hän tunsu minut. Hän tiesi, että alkaisin kysellä.”

”No, siinä tapauksessa, mistä aloitetaan?” Edie oli kysynyt samaa, kun he toisinaan olivat matkustaneet bussilla Newcastleen. He olivat jääneet pois Haymarketissa ja katselleet Norhumberland Streetin kauppapaljoutta. Rachael oli aina tarvinnut tilaa ympärilleen, ja virikkeiden ylitarjonta oli herättänyt hänessä lähinnä pakokauhua, mutta Edie oli lähestynyt shoppailua suunnitelmallisesti.

”No, mistä aloitetaan?” Ja sitten hän oli ottanut tehtävälisanssa esiin ja organisoinut päivän ohjelman: koulupuku Farnorsista, verho kangasta Bainbridge'sistä, lounasta opiskelijahintaisessa kahvilassa vastapäätä kuninkaallista teatteria, pikkareita ja sukkiä Marks & Spenceristä ja lähtö Haymarketista kello kolmen bussilla.

Jälleen kysymys sai Rachaelin rauhoittumaan. ”Mietin hautajaisia.”

”Kuka ne järjestää?”

”Neville, Dougien poika. En heti tajunnut, että minun pitäisi ilmoittaa tapahtuneesta myös hänelle. En edes kuvitellut, että Neville ja Bella olisivat olleet tekemisissä. Bella ei paljoakaan puhunut hänestä. Mutta tietenkin pojalle piti ilmoittaa Dougiesta, ja täytyyhän jonkun huolehtia tilasta. Pian on karitsointiaika...”

”Ja hän otti hautajaiset vastuulleen.”

”Niin, hän sanoi, että haluaisi hoitaa ne. Kysyin, voisiko

hän panna myös ilmoituksen *Gazetteen*. Naapuritulalliset arvostivat Bellaa suuresti. Jotkut ystäväistä tai sukulaisista saattavat nähdä ilmoituksen ja tulla paikalle.” Rachael kääntyi Edien puoleen. ”Olimme tunteneet niin pitkään, ja silti tiesin hänestä niin vähän. En tiedä, elävätkö hänen vanhempansa edelleen, onko hänellä veljiä tai siskoja – en edes tiedä, missä hän syntyi. Puimme loputtomasti minun asioitani, mutta mitä häneen tuli, juttelimme vain Dougiesta ja maatilasta. Neville kysyi, oliko Bellalla sukulaisia, joille pitäisi ilmoittaa, enkä minä osannut vastata.”

”Eikö Dougie voinut auttaa?”

”En oikein tiedä. Bella jutteli hänelle täsmälleen samoin kuin ennen halvausta, mutta toisinaan ajattelin hänen pettävän itseään, kun hän kuvitteli, että Dougie olisi ymmärtänyt kaiken. Toki tämä vastasi yksinkertaisesti kysymyksiin: ’Haluatko juotavaa?’ ’Avaisinko ikkunan?’ Mutta muuten?” Rachael kohautti olkapäitään. ”Ehkä Bella ei jutellut menneisyydestään edes hänelle. Dougie rakasti Bellaa niin paljon, ettei hän piitannut menneistä.”

”Missä Dougie on nyt?”

”Hoitokodissa. Rosemountissa. Tiedätkö paikan?”

”Mm. Tunnen yöhoitajan. Hänen poikansa on entinen oppilaani. Pojalla oli ongelmia. Pystyin hieman auttamaan. Joten...”

”Hän on sinulle palveluksen velkaa?”

”Ehkä hänkin pystyisi olemaan avuksi.”

”Sinusta olen kai järjiltäni”, Rachael huokaisi. Pullo oli jo melkein tyhjä. ”Sinusta minun kai pitäisi hyväksyä Bellan kuolema ja jatkaa elämääni. Miksi kaivella menneitä, vai?”

”Pystyisitkö sinä siihen? Unohtamaan koko jutun?”

”En.”

”Miksi sitten edes kysyt?”

Rachael oli jo menossa nukkumaan, kun Edie kysyi: ”Ei kai tämä mitenkään liity louhokseen?”